

Handläggare

Till
Enheten för utveckling och
förebyggande arbete

Telefon:

Verksamhetsplan 2020 för Enheten för utveckling och förebyggande arbete

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	6
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	6
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	7
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	10
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	10
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	11
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	12
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	12
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	13
Uppföljning av ekonomi.....	16
Resursanvändning.....	16
Budget 2020.....	16
Övrigt.....	16

Inledning

Verksamhetsidé och värdegrund

Enhetens arbete utgår från ett preventivt syfte för att bidra till att fler äldre ges möjlighet att kunna hålla sig friska, vara delaktiga i samhället och för att underlätta så att de kan leva och bo självständigt så länge som möjligt i sin hemmiljö.

Med lyhördhet erbjuds förebyggande insatser och öppna mötesplatser med aktiviteter till äldre och anhöriga för att kunna stärka den äldres förmåga att leva ett värdigt och självständigt liv.

Genom att följa forskning, göra analyser av behovsutveckling samt svara för metodutveckling stärks äldreomsorgens utvecklingsarbete.

Hälsa och välbefinnande står i fokus.

Verksamhetsbeskrivning

Enhetens målgrupp är personer 65 år och äldre och deras anhöriga. Stöd ges även till yngre personer som stödjer en närstående med funktionsnedsättning eller sjukdom. Vidare ges stöd till personer som är 20 år och äldre som har syn- och/eller hörselproblem. Aktiviteter och stöd ges utifrån behov och önskemål.

För att svara mot äldreomsorgens behov och användning av resurser på bästa sätt inhämtas information från forskning och andra utvecklande områden. Utifrån analyser om behov stödjer enheten metodutvecklingen.

Enheten är organiserad med en enhetschef, en anhörig- och äldrekonsulent, en fixartjänst, tre syn- och hörselinstruktörer (heminstruktörer) samt fem stycken aktivitetsledare. Gällande fixartjänsten delas den med Älvsjö. Även heminstruktörerna fördelas mellan Hägersten-Liljeholmen, Älvsjö, Skärholmen samt med Enskede-Årsta-Vantör. Samarbete sker med volontärer, frivilligorganisationer och äldreomsorgens övriga verksamheter. Vidare erbjuds stöd, råd och utbildning till personal inom äldreomsorgen.

Enheten har fem öppna mötesplatser, var av ett aktivitetscenter, som är öppna för alla personer som är 65 år och äldre i stadsdelsområdet. Mötesplatserna är: Fruängsgårdens- och Trekantens servicehus, Västertorpsträffen, Hövdingagården och Axelsbergs aktivitetscenter.

Enhetens uppdrag

I förebyggande syfte erbjuda information, stöd och aktiviteter för äldre och anhöriga. Genom utvecklingsarbete stärka äldreomsorgen och det förebyggandet arbetet.

Utvecklingsarbete

Utvecklingsarbetet på enhet sker genom att följa forskning, göra analyser av behovsutveckling samt svara för metodutveckling för att på så sätt stärka äldreomsorgen och dess insatser.

Anhörigstöd/Äldrestöd

Anhörigstöd vänder sig till personer som är 20 år och äldre och som är anhörig eller vän och som vårdar eller stödjer någon närstående som har funktionsnedsättning eller sjukdom. Stöd som erbjuds är stöd- och vägledandesamtal per telefon, lots för kontakt med myndighet mm, hembesök samt samtalsgrupper. Vidare finns aktiviteter för anhöriga som luncher och

dagsutflykter tillsammans med närstående, tematräffar, anhörigutbildning, föreläsningar och må bra aktiviteter. Under 2019 hade anhörigstöd kontakt med 117 anhörigvårdare samt haft 395 kontakttillfällen. Av 117 anhörigvårdare är 52 procent under 65 år och 29 procent är män. Vidare erbjuds information och utbildning till personal.

Äldrestöd vänder sig till alla personer som är 65 år och äldre som bor i stadsdelen oavsett boendeform. Stöd som erbjuds är stöd- och vägledandesamtal per telefon, lots för kontakt med myndighet mm samt hembesök. Under 2019 hade äldrestöd kontakt med 13 personer och haft 55 kontakttillfällen.

Servicejänst för äldre (fixartjänst)

Fixartjänst vänder sig till personer som är 75 år och äldre och som bor i ordinärt boende. Fallprevention och säkerhetsförebyggande insatser är grunden för insatsen. De äldre kan till exempel få hjälp med att byta glödlampor, byta batterier i brandvarnare och halksäkra mattor.

Syn- och hörselinstruktörer

Heminstruktörerna vänder sig till personer som är 20 år och äldre och som har syn- och/eller hörselproblem. Insatser som erbjuds är telefonrådgivning, hembesök, information och skötselråds samt service av hjälpmedel, kontakt med syncentral och hörselklinik. Motiverande samtal ges för att få stöd att hitta nya sätt som underlättar vardagen. Vidare finns bland annat syn- och hörselgrupper, öppet hus och dagsutflykter. Utbildning ges till personal.

Under 2019 fanns i Hägersten-Liljeholmen närmare 750 brukare och det var cirka 2500 kontakttillfällen. 70 % av brukarna var 86 år eller äldre och 22 % mellan 75-85 år.

Seniorhälsan

Seniorhälsan vänder sig till personer som är 65 år och äldre. På de öppna mötesplatserna erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter och det ges möjlighet till social gemenskap. Aktivitetsledarna erbjuder såväl fysiska som sociala aktiviteter för att främja hälsa och välbefinnande. Några exempel är: styrketräning, gympagrupper, qigong, yoga, hantverk, bingo, frågesport, musikunderhållning mm. Styrketräning erbjuds på Fruängsgården och kommer även erbjudas under våren på Axelsbergs aktivtterscenter.

Lunchträffar är en aktivitet som erbjuds via Matlyftet. Syftet är att öka möjligheten till psykisk hälsa och stärka den sociala dimensionen samt att motverka ofrivillig ensamhet, isolering och undernäring.

Dagsutflykter erbjuds under hela året för alla äldre som är boende i stadsdelen. Bussutflykter med gemensam måltid stärker den äldres sociala sammanhang och motverkar social isolering och undernäring. Utflykterna annonseras i lokalpress samt på boendeenheter och öppna mötesplatser. Aktiviteten vänder sig till alla personer som är 65 år och äldre men prioriterad målgrupp är personer över 80 år med hemtjänstinsatser i ordinärt boende, personer på servicehus och boende på vård- och omsorgsboende.

Seniorhälsan samverkar med volontärer, frivilligorganisationer och erbjuder råd och stöd till äldreomsorgens personalgrupper.

Under 2019 genomfördes cirka 1 800 aktiviteter, antal besök var 34 500 och cirka 650 personer nåddes av aktiviteterna.

Kvalitets- och utvecklingsarbete

Under året kommer enheten att fokusera på utvecklingen av den nya enheten för utveckling och förebyggande arbete samt övergången till den nya stadsdelsförvaltningen. Att närma sig forskningsområdet på olika sätt är prioritet för att kunna utveckla äldreomsorgen i sin helhet och möta de utmaningar som kommer med en ökad äldre befolkning.

Det pågår ett ständigt arbete med att utveckla och förnya aktivitetsutbudet på mötesplatserna föra att möta behov och önskemål. Under 2020 kommer Axelsbergs aktivitetscenter öppna för styrketräning och andra sociala aktiviteter i deras nya lokaler. Äldreomsorgens kulturfestival kommer att ske under september månad och riktar sig till alla äldre inom stadsdelsområdet.

Lunchgrupper anordnas vid några av mötesplatserna och kommer att vidare utvecklas. Det är ett viktigt uppdrag att öka möjlighet till psykisk hälsa för de äldre genom att delta i sociala sammanhang och umgås under måltider. Därmed minskar risken för ensamhet, isolering och undernäring hos den äldre.

Vidare ska en översyn göras av de öppna mötesplatserna utifrån behov och resurser.

Syn- och hörselkonsulenter fortsätter sitt arbete med att informera och att ge råd och stöd. Under våren 2020 kommer det anordnas en Ögats dag på Fruängsgården.

Fixartjänstens arbetar vidare med sitt uppdrag att stödja och se över äldres hemmiljö med syfte att förebygga olyckor. En genomgång av det informationsmaterial som kan stödja den äldre kommer att göras.

Anhörigstöd kommer erbjuda samtal, råd och stöd och möjlighet att delta i anhöriggrupper av anhörigkonsulent. Under våren kommer en demenskurs erbjudas till anhöriga vilket kommer innehålla föreläsningar om demenssjukdomar av minnesmottagningen i Huddinge, bemötande och vara anhörig av en neuropsykolog, vardagsnära tips av sjukgymnast och arbetsterapeut, fullmakter och god man av Demensförbundets ordförande, anhörigstöd och mötesplatser från Ersta Diakoni, information om projekt kring anhörigstöd och mobil applikation av forskare från Karolinska institutet samt information om äldreomsorg av biståndshandläggare.

Vidare kommer rutiner för anhörigstödet implementeras i alla verksamheter och utgöra basen för utvecklingsarbetet.

Att sprida informationen om aktiviteter och stöd och hur informationen kommer till de äldre och anhöriga är ett prioriterat område. Enheten kommer att var delaktig i stadens arbete med att förbättra information för seniorer på stadens hemsida.

Det förebyggande och uppsökande arbetet ska under året vidare utvecklas. Att bryta isolering och ensamhet hos äldre och nå deras anhöriga för att ge information och stöd är ett viktigt uppdrag. Samverkan med äldreomsorgen och andra enheter inom stadsdelen är en förutsättning för att kunna ge äldre och anhöriga möjlighet att få information och förebyggande insatser.

Former för volontärverksamhet tillsammans med pensionärsorganisationer och civilsamhället ska påbörjas.

Äldreomsorgens medarbetare kommer att erbjudas föreläsning om demens och psykisk ohälsa under 2020.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	360 st	Tas fram av nämnd	Tertial

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet är självförsörjande

Beskrivning

Den enskilde som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att finna egen försörjning utifrån sina förutsättningar och behov. I dialogen med den enskilde används stadens utrednings- och bedömningsinstrument Initial Bedömning och vid behov används Förutsättningar inför arbete (FIA). På ett tidigt stadium kopplas insatser från Jobbtorgen på. Den enskilde är delaktig när insatserna planeras och insatserna sker i samverkan även med andra aktörer som Arbetsförmedling, andra enheter inom socialtjänsten och med hälso- och sjukvården. Förvaltningens egna arbetsmarknadsinsatser; arbetsträning, offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb är steg på vägen mot egen försörjning genom arbete för de personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.

Barnkonsekvensanalyser genomförs när beslut ska fattas som påverkar barnen i hushållet. Barnfamiljer som lever i otrygga boendeförhållanden erbjuds stöd av Bolots och både barnfamiljer och hushåll med endast vuxna erbjuds råd och stöd i att söka bostad i Boskolan. De barn som tvingas bo i tillfälliga boendelösningar ges möjlighet till kompensatoriska åtgärder.

Förvaltningen tillhandahåller praktikplatser för jobbtorgaspiranter i verksamheter i egen regi och i verksamheter som drivs på entreprenad.

Förvaltningen tillhandahåller feriearbeten för unga som syftar till att ge ett första positivt möte med arbetslivet. Arbetsplatserna finns i stor utsträckning inom stadsdelsförvaltningens egna verksamheter.

Nyanlända som har behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att prioritera studier i svenska och samhällsvägledarna förmedlar information om var i stadsdelsområdet som det finns föreningsdrivna språkcaféer och andra aktiviteter som ger möjlighet till språkträning.

De personer som kontaktar förvaltningen rörande ekonomiskt bistånd får tydlig och lättillgänglig information om rätten till ekonomiskt bistånd och handläggningsprocessen.

Detta gör att risken för felaktiga utbetalningar minimeras. Handläggarna har stöd av stadens riktlinjer och metodstöd och förvaltningen följer noga utvecklingen så att risken för felaktiga utbetalningar kan minimeras.

Förväntat resultat

Alla invånare i stadsdelsområdet som är i behov av ekonomiskt bistånd för sin försörjning ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom att de erbjuds individuellt utformade insatser. Tröskeln till ett arbete är låg även för personer som uppburit försörjningsstöd under lång tid. Unga utan gymnasieexamen, äldre arbetslösa, personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar och utrikesfödda uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet så att de förbereds för insatser från Jobbtorgen. Unga i stadsdelsområdet erbjuds meningsfulla feriejobb som ett första steg in på arbetsmarknaden.

Det är lätt att få kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd, både gällande ett nytt ärende eller i ett pågående ärende och den enskilde får tydlig information och god service rörande handläggningen, insatserna och besluten. Felaktiga utbetalningar minimeras då det är lätt för den enskilde att förstå hur hen ska medverka i utredningen.

All utredning inom ekonomiskt bistånd, liksom bedömning och erbjudande om insatser, sker med hög rättssäkerhet och utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Arbetet grundar sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Barnen i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen utgår från ett tydligt barnperspektiv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens verksamheter ska verka för att öka sitt mottagande av praktikanter från jobbtorgen. Antalet tillhandahållna praktikplatser följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelse	2020-01-27	2020-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Nämndmål:

Äldre får insatser av hög kvalitet som ger trygghet, valfrihet och stärker förmågan att leva ett värdigt och självständigt liv

Beskrivning

Äldres hälsa och välbefinnande står i fokus för äldreomsorgens verksamheter och insatser.

Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställig.

Biståndshandläggarens huvuduppgift är att göra en individuell behovsbedömning. När den enskilde gör en ansökan om hjälp hanteras den skyndsamt som följs av utredning, bedömning och beslut. Beslut kan vara bifall, delvis avslag eller avslag. Därefter sker verkställighet, uppföljning och utvärdering. Alla dessa delar dokumenteras på ett rättssäkert sätt.

För att säkerställa likställdheten i myndighetsutövningen föredras ansökningar om boende samt ärenden av mer principiellt intresse i gemensamma ärendegenomgångar.

Alla äldre som har biståndsbedömda insatser har genom utförarenheterna en utsedd kontaktman med uppdrag att samordna insatserna kring den äldre. Tillsammans med den äldre upprättar kontaktmannen en genomförandeplan för att säkerställa hur den äldre vill att insatserna ska utföras. Utgångspunkten är att personalen ska ha ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner.

Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds riskbedömningar som syftar till att förebygga undernäring, trycksår och fallolyckor samt att den äldre har en god munhälsa.

Verksamheten arbetar i team med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg utifrån den boendes behov och önskemål.

Äldreomsorgens mötesplatser erbjuder ett brett utbud av olika aktiviteter, kulturupplevelser, gemenskap och dagsutflykter.

Korrekt och tillgänglig information är ett uppdrag för alla enheter inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

- Äldre känner sig trygga och är nöjda med äldreomsorgen samt tycker att de är delaktiga och kan påverka planeringen och utformningen av sin äldreomsorg. Att årsmålen uppfylls.
- Äldres förmåga att leva värdigt och självständigt stärks.
- Kvinnor och män har likvärdig äldreomsorg.
- Äldre med insatser har inflytande över insatsernas utförande.
- Äldres välbefinnande och nöjdhet ökar med bättre mat och en trevlig måltid.
- Äldres kunskap om möjligheten att påverka och planera sin boendesituation ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Mat- och måltidspolicyn för äldreomsorgen i Stockholms stad ska implementeras genom utbildningsinsatser för kostombuden och medarbetarna.	2020-01-01	2020-12-31
Temaveckor kring mat, kost och hälsa ska arrangeras vid äldreomsorgens verksamheter under maj månad.	2020-01-01	2020-12-31
Äldre ska inbjudas till gemensam lunch på mötesplatser/aktivitetscenter.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgen ska tillsammans med pensionärsorganisationerna och civilsamhället utveckla former för volontärverksamhet.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgen ska utveckla det förebyggande och uppsökande arbete som syftar till att bryta ofrivillig ensamhet och isolering hos äldre.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgens medarbetare ska erbjudas föreläsning om demens och psykisk ohälsa.	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldreomsorgens medarbetare ska genomföra webbutbildningarna om demens.	2020-01-01	2020-12-31
Äldreomsorgens rutiner för anhängstödet ska implementeras i alla verksamheter och utgöra basen för utvecklingsarbetet.	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

De äldre och anhöriga erbjuds med lyhördhet förebyggande insatser och öppna mötesplatser med aktiviteter. Utvecklingsarbetet sker genom att följa forskning, analysera behov och metodutveckla.

Förväntat resultat

Den äldre och anhörig upplever att de fått stöd att leva ett värdigt och självständigt liv. Att forskningsinformation, behovsanalys och utveckling av metoder synliggörs och genomsyrar utvecklingsarbetet.

Arbetsätt

Informera om våra verksamheter och aktiviteter via informationsblad och annons. Erbjudna anhöriga rådgivning, stödsamtal, informationsträffar, hembesök och anhörigrupper. Erbjudna äldre personer olika fysiska och sociala aktiviteter på stadsdelens öppna mötesplatser. Erbjudna fallförebyggande insatser i ordinärt boende hos personer 75 år och äldre. Erbjudna personer 20 och äldre med syn- och hörselnedsättning information och service av hjälpmedel, stödsamtal och hembesök. Inhämta information om forskning och metoder.

Resursanvändning

Förebyggande insatser: Äldre- och anhörigkonsulent, syn- och hörselinstruktörer, fixartjänst, seniorhälsans hälsopedagoger och aktivitetsledare med olika aktiviteter. Enhetschef för utvecklingsarbete genom forskningsinformation, analysbehov och metodutveckling.

Uppföljning

Arbetet på enheten följs upp kontinuerligt samt vid arbetsplatsträffar, via enkäter och intervjuer en gång per år.

Utveckling

Enheten fortsätter att utveckla det förbyggande arbetet och att inhämta information för utvecklingsarbete.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förskolorna tilldelas en kulturpeng baserat på barnantal. Alla barn i förskolan får möta och själv prova olika former av kultur och skapande enligt stadens program, Kultur i ögonhöjd. Barnen i förskolan har under sin förskoleperiod tillgång till ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen.

Äldreomsorgen arrangerar en kulturmånad med olika program och aktiviteter.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Förväntat resultat

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet.

Barn på förskola får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldreomsorgen ska genomföra särskilda satsningar på kulturupplevelser i verksamheterna under september månad.	2020-01-01	2020-06-30

Enhetsmål:

Erbjuda olika former av kulturupplevelser och aktiviteter

Förväntat resultat

Att de äldre och anhöriga upplever att de har blivit lyssnade på om deras önskemål och behov av olika aktiviteter.

Arbetsätt

Tillsammans arbeta med övriga verksamheter för idéinspiration och spridning samt delta i aktivitetsmöten för aktivitetsombud.

Erbjuda olika aktiviteter på mötesplatser, såväl sociala som fysiska.
Inför året göra ett program med inplanerade aktiviteter månad för månad.
Fortlöpande information och inbjudan i lokalpress och på enheter/mötesplatser.

Resursanvändning

Alla medarbetare på Seniorhälsan samt även övrig personal inom äldreomsorgen.

Uppföljning

Via möten och i varje tertial.

Utveckling

Förbättra aktiviteter som motsvarar de äldre och anhörigas önskemål och behov.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	55 %	År
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,9	1,9 kg CO2 per kg livsmedel	År
 Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter		2 % energieffektivisering relativt 2018	År
 Totalt köpt energi i stadens verksamheter	3,3 GWh	1945 GWh	År

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

Beskrivning

Stadsdelsnämnden utgår från klimathandlingsplan 2020-2023 samt miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljö- och klimatarbete. Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt fortsätta arbetet med nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola. Vidare arbetar förvaltningen vidare med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Detta sker främst genom investeringar eller genom beteendeförändring. Klimatinvesteringsmedel kommer att sökas vid behov, förvaltningen skannar kontinuerligt verksamheterna efter tänkbara klimatinvesteringar.

Inom verksamheter som serverar mat kommer medvetenhet och kunskap om livsmedels klimatpåverkan att öka och verksamheterna kommer att arbeta för att minska dessa. Det innebär bl.a. ökad andel vegetarisk kost i förskolan samt ökad andel säsongsbetonad och närproducerad mat i verksamheterna.

Inom äldreomsorgens verksamheter är dietisten och kostombuden viktiga kunskapsbärare- och spridare i utvecklingsarbetet kring klimatpåverkan.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin. Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola och arbetar aktivt för nivå 3.

Enhetsmål:

Om möjligt köpa in och använda ekologiska varor

Förväntat resultat

Hög procent ekologiska varor.

Arbetssätt

Noggrann genomgång inför inköp av varor.

Resursanvändning

Alla medarbetare, agresso.

Uppföljning

Bokslut

Utveckling

Höja inköpen av ekologiska varor.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi**Beskrivning**

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Inför 2020 finns det på flera utförarenheter inom avdelningens för social omsorg behov av att anpassa organisationen och minska bemanningen så att verksamheterna får en långsiktigt

hållbar ekonomi och kan drivas inom given budgetram. På vissa verksamheter kan man effektivisera genom att samutnyttja lokaler. Behoven har uppkommit utifrån minskat antal brukare/deltagare och förändrade behov hos brukare/deltagare. Även inom individ- och familjeomsorgens myndighetsutövning kan förändringar i organisation och bemanning bli nödvändiga.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens avdelningar ska fortsätta att utforma och använda ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2020-01-01	2020-12-31
Prognosuppföljning	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Vårt mål är att hålla det budgetutrymme som tilldelats.

Förväntat resultat

En hållbar budget.

Arbetsätt

Uppföljning av budget varje månad och en restriktiv inköphållning.

Resursanvändning

Alla medarbetare för en hållbar planering.

Uppföljning

Varje månad.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Sjukfrånvaro		Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14		Tas fram av nämnd	Tertial

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en god arbetsmiljö

Beskrivning

Förvaltningen nyttjar stadens kompetensförsörjningsprocess som stöd i arbetet med att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetsituation fortgår under 2020 utifrån den reviderade handlingsplanen. När någon medarbetare utsätts för hot eller våld i tjänsten erbjuder förvaltningen långsiktigt stöd.

Ett nära och gott ledarskap i verksamheterna som stödjer utveckling och innovation är en förutsättning en för utvecklingen av arbetsmiljön inom verksamheterna.

För att stärka chefs- och ledarskapet inom stadsdelsförvaltningen ska chefer vid behov genomgå stadens chefsutvecklingsprogram och andra utvecklingsinsatser inom professionen och i rollen som chef och ledare.

För att ytterligare stärka chefs- och kompetensförsörjningen krävs en strukturerad successionsplanering inom förvaltningen.

Som ett led i att utveckla arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen ska stadens kompetensförsörjningsprocess följas.

För att öka andelen förskollärare och antalet utbildade barnskötare är kompetensförsörjning är ett prioriterat område. Förskoleavdelningen har ett långsiktigt utvecklingsarbete som omfattar ledarskapsutveckling för förskollärare och rektorer samt kompetensförsörjning. I kompetensförsörjningsarbetet ingår områden som VFU (verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare), APL (arbetsplatsförlagt lärande för barnskötare), mentorskap för nyexaminerade förskollärare, introduktion för nyanställda samt kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Samarbete sker med lärosäten.

Arbetet med Handlingsplan förbättrad arbetsituation för förskollärare och barnskötare fortsätter både lokalt och övergripande inom förskoleavdelningen. Strukturer för ett likvärdigt arbete på förskoleenheterna ska skapa förutsättningar för att arbeta med handlingsplanen utifrån lokala behov och förutsättningar.

Redan i dagsläget finns svårigheter att rekrytera sjuksköterskor och i viss mån arbetsterapeuter och fysioterapeuter/ sjukgymnaster. I samarbete med äldre- och sjukvårdsnämnden ska ett handlingsprogram tas fram för den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen.

Alla anställda som arbetar heltid erbjuds en timme friskvård per vecka när arbetet så tillåter. Deltidsanställda erbjuds friskvårdstid i proportion till anställningsgraden.

Alla anställda kan köpa ett årskort till Stockholms kommunala sim- och idrottshallar till subventionerat pris. Kortet gäller för bad, gym och gruppträning.

Alla anställda kan erhålla en subvention till friskvårdsaktivitet med högst 1 200 kr per anställd och år.

Stadsdelsförvaltningen har avtal som gör att medarbetare får ett rabatterat pris vid tecknande av medlemskap hos t.ex. SATS och Friskis & Svettis. Genom anställningen i staden finns möjligheter till rabatterade medlemsavgifter även på andra gym.

Förväntat resultat

Nya medarbetare får en god introduktion.

Nyexaminerade förskollärare erbjuds en mentor under sitt första år.

Ledare erbjuds handledning och stöd i sitt ledarskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan som åtgärdas och följs upp under året.	2020-01-01	2020-12-31
Allmän visstidsanställning minimeras.	2020-01-01	2020-12-31
Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning.	2020-01-01	2020-12-31
Förvaltningen säkerställer att samtliga hot- och våld-incidenter riktade mot förvaltningens medarbetare registreras i IA och följs upp med avseende på att den utsatte upplever tillräckligt stöd från staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31

Uppföljning av ekonomi

Resursanvändning

Budget 2020

Budgetår:	2020
Enhet :	KST 544 och 545
Enhetschef:	Maria Nord-Berge

Beloppen anges i TKr	Budget
<i>Intäkter</i>	
Taxor och avgifter	0
Hysesintäkter	0
Bidrag	2 375
Försäljning	1 387
Övriga externa intäkter	2 940
<i>Summa intäkter</i>	6 702
<i>Kostnader</i>	
Personalkostnader	5 776
Övriga personalkostnader	50
Lokalkostnader	200
Entreprenader och köp av verksamhet	50
Övriga kostnader	626
<i>Summa kostnader</i>	6 702
<i>Summa netto</i>	-0

Övrigt